

Varnost na vojaških vadiščih, streliščih in poligonih Slovenske vojske

Safety in the Military Training Areas and Firing Ranges of the Slovenian Armed Forces

Povzetek

V Slovenski vojski so v zadnjih petih letih ugotovili, da so pravila na področju varnosti na vojaških vadiščih, streliščih in poligonih (VVSP) zastarela ter da med seboj niso skladna. Na GŠSV so ustanovili delovno skupino, katere nalogi sta bili pregledati takratno stanje in posodobiti sistem varnosti na VVSP. Ugotovljeno je bilo, da morajo opredeliti strateško, operativno in taktično raven varnosti na VVSP, da bodo sistematično skrbeli za vzpostavitev, vzdrževanje in dopolnitev sistema varnosti na VVSP. Na vsaki ravni varnosti na VVSP bodo morali imeti svoja pravila delovanja in enote, ki bodo skrbele, da bodo ta pravila upoštevana. Najpomembnejša dokumenta sta Navodilo za streljanja v Slovenski vojski in Pravilnik za zagotavljanje varnosti na VVSP. V teh dokumentih so opredeljeni pooblastila in naloge enot ter posameznikov, ki bodo izvajali streljanja, in enot ter posameznikov, ki bodo nadzorovali, da bodo ta streljanja izvedena varno. Struktura teh enot je bistvenega pomena. Pomembno je, da upoštevajo pravila v veljavnih pravilih za področje varnosti pri streljanju in usposabljanju. Nekdo mora tudi nadzirati, da se ta pravila dosledno upoštevajo. Tako bodo dosegli, da se bo Slovenska vojska približala bojnim razmeram pri usposabljanju in obenem zagotovili najvišjo mogočo varnost.

Ključne besede: VVSP, navodilo, pravilnik, nevarna cona, enota VVSP, organ za varnost na VVSP.

Abstract

Over the past five years, the Slovenian Armed Forces have found that the rules concerning safety in military training areas and firing ranges are outdated and inconsistent. The General Staff of the Slovenian Armed Forces formed a working group whose task was to examine the existing situation and update the safety system in military training areas and firing ranges. It discovered that safety levels (strategic, operational and tactical) must be defined, which would systematically provide the establishment, maintenance and upgrade of the safety system in military training areas and firing ranges. Each safety level in military training areas and firing ranges would require its own rules of engagement, and a structure of units which would ensure compliance with these rules. The key documents are Instructions on Firing in the Slovenian Armed Forces and Rules on Safety in Military Training Areas and Firing Ranges. These two documents define the powers and duties of units and individuals carrying out live firing, and units and individuals supervising safety during live firing. The structure of these units is of crucial importance. It is imperative to abide by applicable rules concerning safety during firing and training. In addition, there must also be a supervisory body to ensure that the rules are strictly observed. This will enable the Slovenian Armed Forces to approximate combat conditions during training, and also ensure the highest possible level of safety.

Key words: *military training areas and firing ranges, Instructions, Rules, danger zone, military training area and firing range unit, military training area and firing range safety body.*

1 Uvod

V Slovenski vojski (SV) so po organizaciji mednarodne združene vaje Adriatic Strike in zaradi vedno obsežnejšega sodelovanja s pripadniki tujih oboroženih sil, zlasti ZDA, ugotovili, da zdajšnji način delovanja na vojaških vadiščih, streliščih in poligonih ne zadošča več. Veljavni elaborati in tudi postopki niso bili več kos zahtevam tempa združenih operacij, torej delovanje ne le kopenske komponente, temveč tudi zračne. Ključni trenutek je bil incident na

vaji Adriatic Strike 2013, na kateri je letalo skoraj priletelo v svoj minometni ogenj. Prihod letal F-16 ameriškega letalstva na osrednje vadišče (OSVAD) Poček in začetek delovanja koncepta združenega usposabljanja za kontrolorje združenih ognjev (Joint Terminal Attack Controller – JTAC), opazovalce združenih ognjev (Joint Fires Observers – JFO) in kopenske ter letalske ognjene podpore, imenovan Letalski teden (Airweek), sta dodatno potrdila, da je treba spremeniti način delovanja.

Leta 2015 so na GŠSV oblikovali začasno uporabniško skupino za celovito ureditev osrednjega vadišča Slovenske vojske Postojna in ustanovitev specializirane enote za spremljanje in nadzor nad delovanjem uporabnikov na VVSP. Namen delovne skupine je bil pripraviti:

- koncept vodenja, upravljanja in delovanja OSVAD, vključno s predlogom strukture, formacije in temeljnih aktov za delovanje vadišča;
- spremembe elaborata OSVAD, tako da se pripravijo ustrezne balistične varnostne ocene (BVO) za različne vrste orožij, streliva in lansirnih sredstev glede na način in vrsto streljanja ter skladno s tem ustrezna opredelitev zahtev fizičnega varovanja, opozorilnih tabel, najav izvajanja aktivnosti ter obveščanja zlasti lokalnih javnosti. Pri tem je bilo treba poiskati ustrezne rešitve med zahtevami varnosti izvajanja vaj, usposabljanj in streljanj ter zagotavljanjem minimalnega vpliva na življenje lokalnega prebivalstva. Hkrati je bilo treba upoštevati vse zahteve varovanja okolja in zagotavljati ustrezen monitoring vpliva aktivnosti na okolje;
- strategijo enotnega in učinkovitega nastopa države, Ministrstva za obrambo in SV pri zagotavljanju trajnostnega statusa vadišča.

Ta interdisciplinarna skupina je ugotovila, da je treba celovito prenoviti dokumentacijo, ki predpisuje sistem varnosti na VVSP, in tudi ustanoviti enoto, ki bo imela pregled nad delovanjem enot med usposabljanjem na VVSP.

Leta 2016 je SV skladno s spremembo formacije Centra za združeno usposabljanje (CZU), vzpostavila Enoto za spremljanje in nadzor (ESN), ki deluje znotraj Enote osrednje vadišče (EOSVAD) SV Postojna, odgovorni za poligon Poček, strelišče in vadišče (STRVAD) Bloška Polica, Bač in Mlake. Enota za spremljanje in nadzor bi morala delovati na vseh štirih VVSP, ki so pod EOSVAD, vendar se je izkazalo, da to takrat ni mogoče, zato je bila

enota osredotočena na poligon Poček kot vojaški poligon, ki zahteva največ pozornosti. Z delovanjem in usposabljanjem ter na podlagi izkušenj je bilo ugotovljeno, da morata biti sistem varnosti in organizacija na VVSP zelo spremenjena in da le popravek takratnega stanja ne bo dovolj.

Dodatno so na GŠSV leta 2017 ustanovili začasno skupino za revidiranje in izdelavo internih aktov s področja strelskega usposabljanja in varnosti ter meril in postopkov za izvajanje streljanj v SV¹. Namen te delovne skupine je²:

- revidirati oziroma izdelati interne akte (Navodilo za streljanja v Slovenski vojski in Pravilnik za zagotavljanje varnosti na VVSP);
- revidirati oziroma izdelati merila in postopke za izvajanje streljanj v SV, ki opredeljujejo osebna, posamezna in podporna orožja, streljanja specialnih sil in tekmovalna streljanja;
- vzpostaviti pogoje za razvoj meril in postopkov za izvajanje streljanj v SV za platforme;
- pripraviti katalog tarč, ki opredeljuje tarče iz vseh meril in postopkov za izvajanje streljanj v SV ter omogoča centralizirano naročanje in dobavo tarč.

Med opravljanjem nalog v ESN in na podlagi izkušenj pripadnikov, ki delujejo v ESN in na VVSP, ter drugih uporabnikov je bilo ugotovljeno, da morata biti sistem varnosti ter organizacija upravljanja VVSP zelo spremenjena. Ugotovitve so:

- VVSP v SV so podrejeni različnim enotam Slovenske vojske ter posledično različno organizirani, hkrati pa enote preusmerjajo od njihovih osnovnih nalog;
- elaborati se na VVSP razlikujejo in so v veliko primerih zastareli;
- Navodilo za streljanje in vaje z minskoeksplozivnimi sredstvi v SV je zastarelo in v nasprotju s podrejenimi dokumenti, hkrati pa velja tudi Navodilo za streljanje in vaje z MES, ki je ustrezno;
- določeni VVSP so nesorazmerno bolj obremenjeni;
- zaradi neustrezno urejenega področja varnosti so zapirali posamezne VVSP;

¹ Začasna skupina za revidiranje in izdelavo internih aktov s področja strelskega usposabljanja in varnosti ter meril in postopkov za izvajanje streljanj v SV, GŠSV, št. 1001-9/2017-108, z dne 18. decembra 2017.

² Ta delovna skupina še vedno deluje.

- literatura za določanje nevarnih con je zastarela in ni poenotena za vse VVSP, saj ima skoraj vsak VVSP svojo podlago za določanje nevarnih con.

Na podlagi mandata delovne skupine se je leta 2018 začel postopek prenove oziroma priprave bistvenih dokumentov:

- Navodila za streljanja v Slovenski vojski (navodila),
- Pravilnika za varnost na VVSP (pravilnika),
- Meril in postopkov za izvajanje streljanj v SV.

V navodilu in pravilniku so določeni bodoča struktura sistema varnosti na VVSP, organizacija, postopki in odgovornost. Določeno je tudi, da se na vseh treh ravneh ustanovijo organi za varnost na VVSP:

- prva oziroma strateška raven – strokovni strelski organ;
- druga oziroma operativna raven – enota VVSP SV;
- tretja oziroma taktična raven – organi za varnost na VVSP.

Namen prispevka je opredeliti optimalen način za organizacijo enot in organov za varnost na VVSP na operativni ter taktični ravni. To želijo doseči s pregledom sistema varnosti, kot ga opredeljujeta osnovna dokumenta na področju varnosti, in sicer navodilo in pravilnik, z določitvijo bistvenih nalog, ki jih mora vsak organ ali enota opravljati, z določitvijo strukture za opravljanje teh nalog, in z določitvijo vrste strukture, ki bo najbolj podprla delovanje sistema varnosti in hkrati ustrezno poenotila vse VVSP. Na podlagi opravljene analize omenjenih dejavnikov v prispevku predlagamo organizacijske rešitve na VVSP tako na operativni kot taktični ravni.

2 Osnovne opredelitve

Sistem varnosti na VVSP se spreminja z razvojem sistema varnosti. Najpomembnejše je zavedanje, da je treba med usposabljanjem zagotoviti čim višjo mogočo varnost, ki pa nikoli ne sme biti nižja od minimalne predpisane. Zavedati se moramo tudi potrebe po zagotovitvi čim višje realnosti med izvedbo usposabljanja. Tako zagotavljamo načelo, da se usposabljammo na način, kot se bomo borili. Za to si prizadevajo poveljniki enot, ker hočejo imeti enoto čim bolj usposobljeno za delovanje na bojišču. Za doseganja tega

cilja obstajajo različni načini, kar se je v zadnjih letih zagotovilo z uporabo simulacijskih sistemov. Še vedno je pomembno, da enota opravi določen del usposabljanja na terenu, podobnem bojišču, in z oborožitvenimi sistemi, ki jih ima v formaciji. V tem primeru enota uporabi orožje in strelivo, ki ju bo uporabljala tudi na bojišču. Poznati moramo njune tehnične značilnosti, ki morajo vključevati večje območje od tistega, na katerem enota deluje.

Glavni namen varnosti na VVSP je zagotovitev varnosti tako enotam, ki so vključene v usposabljanje, kot tudi vsem zunanjim akterjem. To niso le osnovni postopki, ki so se uporabljali v preteklosti, temveč mora biti vzpostavljen zaokrožen sistem, ki bo poskrbel, da enota, ki izvaja usposabljanje, doseže svoje cilje, hkrati pa med njihovim doseganjem ne ogroža drugih v prostoru.

2.1 Elementi varnosti na VVSP

Varnost na VVSP je celota ukrepov in postopkov, katerih namen je zagotoviti varnost vseh udeležencev usposabljanja kot tudi drugih, ki se jih usposabljanje lahko zadeva. Za zagotavljanje varnosti sta glavna dokumenta Navodilo za streljanja v Slovenski vojski in Pravilnik za zagotavljanje varnosti na VVSP, v katerih so opredeljeni elementi in pravila za izvajanje varnega usposabljanja. Glavni elementi varnosti, ki jih moramo poznati:

- notranja varnost,
- zunanja varnost,
- vojaška vadišča, strelišča in poligoni,
- nevarna cona,
- rajon ciljev,
- varnostni pas.

2.1.1 Notranja varnost

Notranja varnost se nanaša na enoto, ki izvaja streljanje. Obsega posebne postopke, ki se morajo upoštevati za zaščito in so opredeljeni s standardnimi operativnimi postopki (SOP) enote, varnostnimi postopki za ravnanje z orožjem in elaboratom strelišča. Notranja varnost je odgovornost vodje streljanja in varnostnega nadzornika (Navodilo, str. 12).

2.1.2 Zunanja varnost

Zunanja varnost se nanaša na osebe in sredstva, ki niso del strelskega usposabljanja. Da se zagotovi zunanja varnost na VVSP, se uporabi ustrezna nevarna cona oborožitvenega sistema, ki se bo uporabil. Vsaka nevarna cona določa linijo, kjer je tveganje sprejemljivo in kjer ni glede na oceno tveganja. Zasnovana je tako, da dopušča določeno stopnjo tveganja zunaj svoje dvo-ali tridimenzionalne meje. Nadzor nad mejami nevarne cone je odgovornost varnostnega organa VVSP (Navodilo, str. 12).

2.1.3 Vojaška vadišča, strelišča in poligoni

Objekti, na katerih potekajo streljanja v Slovenski vojski, so VVSP, poznamo pa stalne in začasne VVSP. Stalni imajo pripravljeno in odobreno vso dokumentacijo oziroma elaborat za uporabo ter se nenehno uporabljajo. Začasni so območja, ki nimajo elaborata za uporabo, temveč se vzpostavijo v posebnih razmerah, ko je izražena večja potreba po izvedbi streljanj (npr. v času mobilizacije) in stalni VVSP tega ne omogočajo. Začasni VVSP so lahko vzpostavljeni na zemljiščih, ki so v začasni uporabi SV na podlagi materialne dolžnosti. VVSP so različno inženirsko urejeni in tehnično opremljeni (Navodilo, str. 8).

VVSP je območje, ki je pod jurisdikcijo, skrbništvom ali nadzorom Ministrstva za obrambo in se uporablja za usposabljanja. Če se trenutno ne uporablja za usposabljanja, ga ministrstvo še vedno obravnava kot VVSP, če ni bilo območje dano v novo uporabo, ki je nezdružljiva z aktivnostmi usposabljanja.

Vojaška vadišča so vsa območja, na katerih se lahko pripadniki SV usposabljujejo in pri tem uporabljajo manevrsko strelivo, vadbena sredstva, imitatorje in omejeno vadbeno ter specialistično strelivo, ne smejo pa uporabljati bojnega streliva in drugih bojnih sredstev. Mogoča je uporaba laserske tehnike pod določenimi pogoji in nastavitvami. Lahko je samostojno območje znotraj poligona.

Strelišča so urejena območja, namenjena uporabi bojnega streliva. Lahko podpirajo le streljanja z osebno oborožitvijo ali za več različnih oborožitvenih

sistemov, vključno z letalstvom. Dovoljena je uporaba laserskih sistemov. Mogoča je uporaba več sistemov naenkrat. Lahko je samostojno območje znotraj poligona (Navodilo, str. 8). Poligoni združujejo več strelišč in vadišč v celoto, na kateri se lahko izvajajo bolj kompleksna usposabljanja in taktične vaje z bojnim streljanjem.

2.1.4 Nevarna cona

Nevarna cona (NC) je tridimenzionalni prostor, ki razmejuje tisti del kopnega in zraka nad njim, v katerem so moštvo in/ali oprema lahko ogrožena zaradi streljanja. Oblikovana je tako, da je le malo verjetno, da bi zunaj območja izvajanja aktivnosti ušli nevarni delci ali izstrelki, hkrati pa zmanjšuje tveganje za javnost, osebje na območju aktivnosti, za objekte, opremo ali lastnino (Navodilo, str. 9).

Poznamo več vrst nevarnih con, ki so med seboj povezane z oborožitvenimi sistemi, strelivom in tudi z namenom delovanja. Delimo jih na:

- nevarne cone zemlja–zemlja, ki povezujejo vse kopenske sisteme, katerih učinki pristanejo na tleh. Naprej jih delimo glede na oborožitvene sisteme za orožja manjšega kalibra, tanke in oklepna vozila, minomete, artilerijo in drugo;
- letalske nevarne cone opredeljujejo vse zračne plovne platforme (letala, helikopterje in brezpilotne letalne sisteme), ki delujejo na cilje na tleh;
- laserske nevarne cone obsegajo vse zračne in kopenske laserske sisteme, katerih žarek se konča na tleh;
- združena nevarna cona združuje vse učinke vseh oborožitvenih sistemov, ki se bodo uporabili med izvajanjem usposabljanja (Pravilnik, str. 11).

Nevarne cone za orožja manjšega kalibra se delijo na stožčasto in krilato nevarno cono. Stožčasta nevarna cona se uporablja na klasičnem strelišču za linijsko streljanje, druga vrsta pa pri manevrskem usposabljanju enote na terenu med taktičnimi vajami z bojnim streljanjem.

2.1.5 Rajon ciljev

Rajon ciljev (RC) sta zemeljska površina in pripadajoči zračni prostor na VVSP, na katerih bo potekalo odlaganje, postavitve, spuščanje, odmet ali zagon streliva in eksplozivnih teles ter posledično fragmentov, ostankov in komponent različnih oborožitvenih sistemov. Oborožitveni sistemi za posredni ogenj vključujejo verjetne napake na območju in deformacijo. Oborožitveni sistemi za neposredni ogenj obsegajo celotno nevarno cono od točke vžiganja ali položaja do maksimalnega dometa izstrelka ali fragmenta.

Strelišča in poligoni morajo imeti določene rajone ciljev, ki se glede na njihov namen in zagotavljanje varnosti delijo na (Pravilnik – osnutek, str. 3):

- rajone ciljev brez tveganja (RCBT): namenjeni so le za streljanje s sredstvi, ki na cilju nimajo eksplozivnega učinka;
- rajone ciljev nizkega tveganja (RCNT): namenjeni so za streljanje s sredstvi, ki imajo na cilju eksploziven učinek;
- rajone ciljev visokega tveganja (RCVT): namenjeni so le za streljanje s sredstvi, ki imajo na cilju eksploziven učinek, odstranjevanje neeksplozivnih ubojnih sredstev (NUS) pa je zelo zahtevno. Rajoni ciljev visokega tveganja, na katerih je neeksplozivno ubojno sredstvo visokega tveganja (npr. strelivo 40 mm za bombomet), ostanejo stalno opredeljeni kot RCVT in jih ni mogoče opredeliti kot RCNT. Rajoni ciljev visokega tveganja so lahko znotraj drugih rajonov ciljev, vendar morajo biti ograjeni z žično ograjo.

2.1.6 Balistična varnostna ocena

Balistična varnostna ocena (BVO) je ocena površja zemljišča vadišča, strelišča in poligona, vpliva pa na velikost nevarne cone, določene z balistiko posamezne vrste in kalibra orožja, značilnostmi letenja in delovanja ter vedenja izstrelka. Pripravlja se za vse objekte usposabljanja, v katerih potekajo streljanja in vaje z minskoeksplozivnimi sredstvi (MES), in je podlaga za določitev varnostnega pasu ter con nevarnosti, da se tveganje pri izvedbi aktivnosti zmanjša na še sprejemljivo raven (Navodilo, str. 10).

Balistična varnostna ocena vadišča, strelišča in poligona je sestavni del programske zahteve za pripravo in obdelavo tehnične dokumentacije

objekta usposabljanja ter tudi elaborata vsakega VVSP. BVO se pripravi za vsako streljanje z orožjem, ki se po kalibru, maksimalnem dometu izstrelka in predpisani vrsti streliva razlikuje od oborožitve, za katero je pripravljena balistična varnostna ocena strelišča. Streljanje brez predhodno pripravljene ocene je prepovedano.

2.1.7 Varnostni pas

Varnostni pas je območje, ki je potrebno za funkcionalno in varno uporabo VVSP ter vzpostavitev ukrepov zavarovanja. Namenjen je zavarovanju dostopa na območje nevarnosti v času izvajanja streljanj in vaj z minskoeksplozivnimi sredstvi, da se prepreči ogrožanje varnosti ljudi in premoženja ter izvajajo varnostni ukrepi in nadzor (Navodilo, str. 11).

Predstavlja območje okoli VVSP, ki ga moramo zaradi delovanja oborožitvenih sistemov za nesodelujoče zapreti zaradi zagotavljanja zunanje varnosti. Praviloma se območje določi glede na konfiguracijo strelišča ali strelišč na nekem območju in oborožitvenih sistemov, ki se bodo uporabljali na tem območju. Varnostni pas predlaga vodstvo VVSP ali skupina, ki vzpostavlja strelišče, opredeli pa ga Obveščevalno varnostna služba. Minister za obrambo varnostni pas določi z uredbo (Uredba, 2010).

2.2 Pregled nad stanjem na VVSP

SV je imela v preteklosti in ima tudi danes urejena pravila za izvajanje različnih oblik strelskega usposabljanja. Sposobna jih je izvesti varno pod temi pogoji:

1. Streljanja ne smejo biti preveč kompleksna, ker pravila pomanjkljivo opredeljujejo delovanje z vsemi oborožitvenimi sistemi naenkrat. Zelo slabo so urejeni kontrolni ukrepi za zagotavljanje notranje varnosti. Podobno se nanaša na združeno delovanje.
2. Ne upoštevajo se sodobni koncepti bojevanja in sodobni oborožitveni sistemi ter strelivo. Pravila niso bila posodobljena že več kot desetletje.
3. Nadzor nad varnostjo je pomanjkljiv ali ga sploh ni. Pripadniki SV, ki sodelujejo na urjenju, ne poznajo osnovnih konceptov varnosti, temveč se natančno zanašajo na SOP in elaborate strelišča. Ugotovljeno je bilo

tudi, da jih vodje streljanj večkrat pomanjkljivo poznajo. Podobno velja za upravnike VVSP, ki sicer dobro poznajo elaborat svojega VVSP, ne poznajo pa konceptov, opredeljenih v elaboratih.

Z zavedanjem teh pomanjkljivosti je bilo izvedenih nekaj ukrepov. Prvi je bil prenova formacije CZU zaradi posodobitve sistema varnosti na OSVAD. V strukturo EOSVAD je bila vključena ESN. Dodatni ukrep je bila ustanovitev delovne skupine za revidiranje in izdelavo internih aktov s področja strelskega usposabljanja in varnosti ter meril in postopkov za izvajanje streljanj v SV, ukaz GŠSV, št. 1001-9/2017-108, z dne 18. decembra 2017. Namen skupine sta bili revizija vseh dokumentov in priprava tistih, za katere je bilo ugotovljeno, da so nujni za dopolnitev sistema varnosti na VVSP.

2.2.1 Enota za spremljanje in nadzor

Enota za spremljanje in nadzor kot edini element varnosti na VVSP do vzpostavitve sistema varnosti opravlja tudi nekatere naloge s strateške in operativne ravni, kar je razvidno iz spodaj naštetih nalog. Zagotavlja namreč dosledno upoštevanje varnostnih določil vseh uporabnikov na VVSP v odgovornosti EOSVAD ter njihovih infrastrukturnih objektih in sredstvih, in sicer poligon Poček, STRVAD Bač, STRVAD Mlake in STRVAD Bloška Polica. ESN med spremljanjem in nadzorom zagotavlja uporabo VVSP v odgovornosti EOSVAD skladno z elaborati in varnost na VVSP. ESN sodeluje s civilnim okoljem in ga obvešča v okviru svojih pristojnosti.

Glavne naloge so:

- predlaga posodobitev nacionalnih pravil iz zagotavljanja varnosti na VVSP;
- sodeluje pri posodobitvah elaboratov VVSP v odgovornosti EOSVAD;
- pripravlja in dopolnjuje izhodišča za razvoj ESN (Range Control);
- predlaga usposabljanja za pripadnike ESN;
- sodeluje s poveljstvi in enotami SV v času načrtovanja, izvajanja, sanacije ter analize aktivnosti na VVSP v odgovornosti EOSVAD in se udeležuje načrtovalnih konferenc za pripravo ter izvedbo aktivnosti s poveljstvi in enotami SV, načrtovanih na navedenih VVSP;

- v sodelovanju s podčastnikom za koordinacijo strelišč in vadišč, podčastnikom za varstvo okolja in protipožarno zaščito, Oddelkom za upravljanje in vzdrževanje poligona Poček ter Oddelkom za upravljanje in vzdrževanje STRVAD Bač daje usmeritve za pripravo dokumentov usposabljanja in vaj na OSVAD ter potrjuje ustreznost varnostnih con in postavitve zavarovanja;
- izvaja osnovne postopke spremljanja in nadzora v času izvajanja aktivnosti na VVSP v odgovornosti EOSVAD;
- daje informacije o delovanju in aktivnostih na poligonu Poček lokalni skupnosti v času izvajanja zahtevnejših aktivnosti prek dežurnega telefona skladno s SOP CZU za sodelovanje s civilnim okoljem (SOP o ESN, str. 2).

ESN sestavljajo poveljnik, častnika za spremljanje in nadzor ter podčastnika za spremljanje in nadzor. Poveljnik ESN na podlagi razpoložljivega moštva določi pripadniku ESN, katero aktivnost bo spremljal. Navadno se oblikuje ekipa častnik in podčastnik. Poveljnik ESN zagotavlja nenehno spremljanje in nadzor v času izvajanja vaj in usposabljanj ter sodelovanje na načrtovalnih aktivnostih, analizah in drugih aktivnostih, na katerih je nujna prisotnost ESN.

2.2.1.1 Faze in kategorije aktivnosti na VVSP v odgovornosti EOSVAD SV Postojna

Faze aktivnosti na VVSP v odgovornosti EOSVAD:

- faza načrtovanja: vanjo spadajo vse načrtovalne konference ali druge aktivnosti, na katerih se dogovarjajo o delovanju enot na VVSP;
- faza izvajanja: vanjo spadajo vse aktivnosti poveljstev in enot SV ter partnerskih držav, ki jih izvajajo na VVSP;
- faza sanacije: vanjo spadajo vse aktivnosti po koncu faze izvajanja, ko je treba na VVSP očistiti vse ostanke aktivnosti. Obsega pobiranje tulcev, odkrivanje in uničevanje neeksplozivnih ubojnih sredstev (NUS), pobiranje nenevarnih ostankov vadbenih in bojnih sredstev, odstranjevanje tarč, vadbenih struktur ipd. Merilo je povrnitev VVSP v prvotno stanje pred aktivnostjo oziroma po dogovoru z EOSVAD SV Postojna;

- faza analize: po končani aktivnosti in med izvedbo zaključnih analiz (SOP GŠSV Načrtovanje in varna uporaba VVSP, str. 4).

Aktivnosti na VVSP so razdeljene v kategoriji glede na zahtevnosti pri delovanju enot in posledično ukrepov za zagotavljanje varnosti:

- kategorija A: vsa streljanja do tretje stopnje, ki ne povzročajo neeksplodiranih ubojnih sredstev, streljanja na četrti stopnji, ki ne vključujejo manevra, in vsa usposabljanja z uporabo manevrskega streliva;
- kategorija B: streljanja do tretje stopnje s strelivom ali sredstvi, ki lahko povzročajo NUS, streljanja na četrti stopnji, ki vključujejo manever, in vsa streljanja na peti stopnji. V to kategorijo spadajo tudi streljanja z orožjem, ki ni vključeno v balistično varnostno oceno posameznega VVSP (novo orožje SV, orožje tujih oboroženih sil itn.), in posebni načini izvajanja streljanj (druga lokacija ognjenih položajev, druga smer streljanja itn.) (SOP GŠSV Načrtovanje in varna uporaba VVSP, str. 4).

Če poveljstva in enote SV ne morejo preprosto določiti, v katero kategorijo spadajo njihove aktivnosti, za mnenje zaprosijo ESN, ki posreduje zavezujočo opredelitev kategorije za uporabnike VVSP.

2.2.2 Analiza stanja na področju pravil o varnosti na VVSP

SV je zmožna varno izvesti posamična streljanja na različnih ravneh, težava pa nastane pri načrtovanju in izvedbi taktične vaje z bojnim streljanjem (TVBS) ter združenih vaj med več rodovi oziroma celo zvrstmi. Pri takem delovanju je potrebno dobro poznavanje vseh dokumentov, ki urejajo varnost na VVSP. Ti dokumenti so:

- Navodilo za streljanje in vaje z MES SV, MORS, št. 604-52/2011-11, z dne 11. marca 2011;³
- Priročnik za izdelavo balistične varnostne ocene pri načrtovanju streljanj in vaj z MES SV, SV, št. 603-88/2007-70, z dne 18. junija 2008;⁴
- balistična varnostna ocena za OSVAD Postojna;
- SOP GŠSV št. 17-0010 Načrtovanje in varna uporaba VVSP;

³ Ni več veljaven, saj ga je 6. decembra 2018 nadomestilo novo Navodilo za streljanja v Slovenski vojski, ki pa še ni popolnoma implementirano.

⁴ Do podpisa osnutka novega Pravilnika za zagotavljanje varnosti je še vedno veljaven dokument. Pravilnik je potrdil strokovni svet in je v postopku podpisa ministra.

- SOP GŠSV št. 13-0100 Aktiviranje zapor zračnega prostora v Republiki Sloveniji;
- literatura JLA;⁵
- elaborati in balistična varnostna ocena za vsako strelišče posebej itn.

Našteti dokumenti so namenjeni za zagotavljanje zunanje varnosti, dodatno pa jih dopolnijo dokumenti za notranjo varnost, ki še niso v celoti pripravljene. Med temi dokumenti so Merila in postopki za izvajanje streljanj v SV. Trenutno so podpisani in uvedeni v uporabo:

- Prvi zvezek: Osebno orožje: Pi, AP in LPM;
- Drugi zvezek: Posamezna orožja: RoB, RPO, PB, SPM, Br, Ši, OsP in OB;
- Tretji zvezek: Podporna orožja: SM, TM, AVTBOM, MM, LPRS ZO in PORS;
- Četrty zvezek: Platforme: SKOV 8 x 8, LKOV 4 x 4; drugo (KoV/MOR/LET);
- Peti zvezek: Strelsko urjenje pripadnikov specialnih sil: vsa oborožitev ESD;
- Šesti zvezek: Tekmovalna streljanja: strelski znak, strelska liga, M48/DOV in srednje šole;
- Sedmi zvezek: Katalog tarč.

Iz navedenega je razvidno, da imamo veliko različnih dokumentov, ki so bili pripravljene takrat, ko se je pokazala potreba, in niso bili med seboj ustrezno usklajeni. Ugotovitve so naslednje:

- Navodilo za streljanje in vaje z MES ter Merila in postopki za izvajanje streljanj v SV (Prvi in drugi zvezek) so v neskladju. Navodilo je pripravljeno na podlagi navodil Jugoslovanske ljudske armade, pravila pa so bila pripravljena na podlagi pravil britanske vojske. Opazno je nasprotje vzhodnega in zahodnega tipa organizacije streljanja oziroma množičnih vojsk in poklicne vojske.
- Med nosilci pristojnosti v Navodilu za streljanje in vaje z MES ni opredeljene enote, ki bi nadzorovala varno izvajanje aktivnosti.
- Varnost na vadiščih ni določena po ravneh. Na najvišji ravni, torej GŠSV ali PSSV, to funkcijo opravlja delovna skupina, ki jo imenuje načelnik Generalštaba SV. Skupina se sestaja na hitro, kadar je treba pripraviti dopolnilo balistične varnostne ocene ali opraviti druge naloge s področja varnosti na VVSP. Ni kontinuitete in tudi ne naučenih lekcij.

⁵ Kot pomožna literatura.

- Priročnik za izdelavo balističnih varnostnih ocen je literatura, ki jo je odobril načelnik GŠSV, ne pa zavezujoč pravni akt, ki opisuje procedure nosilcev določenih ravni.
- Balistična varnostna ocena za osrednje vadišče Postojna ni pripravljena v skladu s priročnikom, temveč po metodologiji nemškega podjetja, ki jo je pripravilo.
- Pogoji in standardi za izdelavo strelišč so v Navodilu za streljanje in vaje z MES določeni le približno.

2.2.3 Trenutna ureditev VVSP

VVSP v SV so zdaj razdeljeni na različne enote, navadno po ključu najbližje enote, ki ima mirnodobno lokacijo zraven VVSP. Organizacijska razdelitev je naslednja:

- CZU oziroma EOSVAD: OSVAD (vključuje poligon Poček in STRVAD Bač), STRVAD Bloška Polica in STRVAD Mlake;
- Enota za specialno delovanje: polkrožno strelišče in strelska hiša Škrilj;
- Logistična brigada: strelišče Velenik, lasersko in sobno strelišče Kranj ter miniaturno strelišče Pivka;
- 1. brigada: strelišče Crngrob in STRVAD Mačkovec;
- 72. brigada: strelišče Pečovnik, STRVAD Apače in vadišče Mačkovci;
- Center vojaških šol: lasersko in sobno strelišče Vipava.

V povezavi z zagotavljanjem varnosti je trenutno stanje naslednje:

- Organa, ki bi pripravljala in preverjal doktrino varnosti na VVSP, izobraževal, usposabljal in potrjeval nevarne cone orožij ter preiskoval incidente, ni, oblikovana pa je le delovna skupina, ki se sestaja na hitro za reševanje težav.
- Le CZU ima v sestavi EOSVAD elemente ustrezne organizacijske enote za kontrolo strelišča (vključno z načrtovanjem in upravljanjem), učniki v sektorjih brigad S-3 delo, povezano s streliščem, opravljajo, kadar je treba oziroma na hitro.
- EOSVAD ima kar ustrezne organizacijske elemente za kontrolo, načrtovanje in upravljanje VVSP v svoji odgovornosti, pri tem pa se pri določenih procesih opira na nadrejeno poveljstvo CZU (civilno-vojaško sodelovanje, obveščanje lokalne skupnosti, logistika, kader itn.). EOSVAD na področju načrtovanja izvaja le mesečno načrtovanje (letno

in obdobjno izvaja J-7 PSSV skladno s trenutno veljavnim SOP št. 17-0010), z vidika upravljanja pa je glavna pomanjkljivost, da ni ustreznega elementa taktično-operativnega centra.

- Upravniki strelišč zunaj pristojnosti EOSVAD so velikokrat prepuščeni sami sebi.
- VVSP v odgovornosti EOSVAD imajo oddelke za upravljanje in vzdrževanje, ki jih vodijo poveljniki in ne upravniki, kot je praksa na drugih VVSP, njihovo delo pa vodi EOSVAD SV Postojna. Pri drugih VVSP je treba še izpostaviti:
 - Nekaj VVSP ima stalno sestavo, ki jih upravlja in vzdržuje: Crngrob dva pripadnika, Pečovnik dva pripadnika, Apače pet pripadnikov, sobno strelišče Kranj dva pripadnika in sobno strelišče Vipava trije pripadniki.
 - Drugi VVSP nimajo stalne sestave in jih upravljajo nadrejene enote, in sicer Mačkovec, Velenik, Mačkovci in miniaturno strelišče Pivka.

3 Organizacija ravni varnosti na VVSP

SV mora v skladu z vsemi dognanji, sprejetimi mednarodnimi standardi in pravili prilagoditi svoje delovanje na področju varnosti. Obvezno je treba določiti nova pravila delovanja in organizacijsko prilagoditi strukturo VVSP. Da bomo lahko opravili vse aktivnosti in zagotovili delovanje, je treba določiti organizacijo strateške, operativne in taktične ravni zagotavljanja varnosti na VVSP ter naloge,⁶ ki jih bodo na posamični ravni opravljali. Organizacija ravni organov za varnost je nujna za jasno razdelitev pristojnosti. Da zagotovimo ustrezno delovanje za vsa področja, potrebujemo štiri ravni. S pripravljenim navodilom in pripravo pravilnika bomo lahko uredili sistem varnosti na VVSP in ga približati sodobnim sistemom varnosti po svetu. V tem delu SV že pripravlja podlago za novo ureditev.

3.1 Prva oziroma strateška raven

Na prvi ravni se varnost pri izvajanju streljanj zagotavlja s strokovnim organom na strateški ravni, in sicer z organom za varnost na VVSP (Navodilo, str. 13).

⁶ V novem navodilu so določene ravni in pristojnosti.

Danes tega organa ni več, temveč je skladno z ukazom načelnika GŠSV oblikovana delovna skupina, ki se sestaja na hitro, kadar je treba. Glede na pristojnosti bi bilo treba oblikovati organ, sestavljen iz vsaj treh članov, ki bi delovali na ravni GŠSV. Pristojnosti organa so:

- razvoj doktrine SV za zagotavljanje varnosti na VVSP,
- predlog izdelave varnostnega pasa strelšč in izdelava novih nevarnih con za oborožitvene sisteme,
- razvoj in izvedba tečajev ter usposabljanj,
- zagotavljanje podpore pri gradnji novih VVSP,
- odgovornost za nakup sredstev za izboljšanje varnosti na VVSP,
- preiskovalni organ in pomoč drugim organom pregona pri preiskavi nesreč ali incidentov na VVSP.

3.2 Druga oziroma operativna raven

Na drugi ravni se varnost pri izvajanju streljanj zagotavlja z enoto VVSP SV na operativni ravni, ki je po liniji PINK nadrejena vsem VVSP v SV (Navodilo, str. 13).

Naloge enote so:

- priprava balistične varnostne ocene in dajanje pobud za varnostni pas na VVSP,
- razvoj elaboratov VVSP,
- usposabljanje in preverjanje vseh vodij streljanja in varnostnih nadzornikov,
- pregled nevarnih con za posamezna streljanja,
- nadzor na VVSP (Navodilo, člen 38).

Izhajajoče naloge bodo še:

- načrtovanje uporabe VVSP,
- odobravanje nevarnih con za posamezna streljanja,
- kontrola nad uporabo VVSP z vzpostavitvijo taktično-operativnega centra (TOC),
- načrtovanje in izvajanje vzdrževanja na VVSP,
- nadzor nad poveljniki oddelkov za upravljanje in vzdrževanje (OUV) VVSP,
- obveščanje lokalne skupnosti.

Enota mora zagotoviti naslednje glavne funkcije za VVSP pod svojim poveljstvom:

- poveljevanje,
- koordinacijo uporabe VVSP,
- osnovno logistično podporo,
- osnovno infrastrukturno podporo,
- okoljevarstveno podporo,
- geopodporo,
- nadzor.

3.3 Tretja oziroma taktična raven (upravljanje)

Na tretji ravni se varnost pri izvajanju streljanj zagotavlja z organom za varnost na VVSP na taktični ravni, neposredno pa je podrejen enoti VVSP SV. Lahko je namensko oblikovan organ, ki skrbi za več VVSP, ali pa to vlogo opravlja vodja VVSP (Navodilo, str. 13).

Na taktični ravni bodo poveljniki strelišč s posadko oziroma Oddelek za upravljanje in vzdrževanje VVSP. Trenutno so poveljniki strelišč, ki niso v pristojnosti CZU, precej prepuščeni sami sebi. Operativni podčastniki v brigadah se streliščem posvečajo le, če je treba (za elaborat, ob incidentu ipd.) S predvideno organizacijo bi strelišča »vzeli« enotam, zato bi se načrtovanje, upravljanje in zagotavljanje varnosti zagotovila centralizirano. Dodatno bi bilo treba razviti tečaje za pripadnike VVSP (oddelki za upravljanje in vzdrževanje ter ESN) iz zagotavljanja varnosti na VVSP. Glavne naloge so:

- vez med enoto, ki uporablja strelišče, in enoto VVSP SV;
- nadzor nad enoto, ki uporablja strelišče ali spoštuje določila elaborata (velja za vse VVSP razen za poligon Poček, na katerem nadzor z vidika varnosti izvaja ESN);
- usklajuje vzdrževanje VVSP z enoto VVSP SV in opravlja manjša vzdrževalna dela;
- opravlja dnevne, tedenske in mesečne preglede opreme;
- spremlja in analizira izvajanje varnostnih ukrepov na streljanjih enot SV;
- predlaga spremembe pri varnostnih ukrepih;

- predlaga dopolnitve in spremembe strokovne literature s področja varnosti (Navodilo, člen 39).

Izhajajoče naloge so še:

- skladno z ukazi načelnika GŠSV ali poveljnika sil zagotavlja objektivnost merjenja strelskega standarda;
- opravlja osnovna vzdrževalna dela;
- skrbi za infrastrukturo in materialno-tehnična sredstva (tehnološka oprema, dvigovalci tarč itn.).

Trenutno vsak VVSP deluje kot samostojna enota in ni sprotnega poročanja o realizaciji aktivnosti. To opravijo v mesečnih poročilih, ki jih posredujejo na J-7 PSSV. Z novim navodilom bodo glavne naloge organa za varnost nadzor nad uporabnikom in vezni člen med uporabnikom VVSP ter enoto VVSP SV na področju varnosti. Eden izmed pomembnih elementov zagotavljanja nadzora je organizacija dežurne službe oziroma operativnega centra znotraj enote VVSP SV, v njej pa se bodo zbirale vse informacije o aktivnostih in dogodkih na VVSP. Tako bo imela enota VVSP SV pravočasne informacije o dogajanju na VVSP pod svojo pristojnostjo.

3.4 Četrta oziroma taktična raven (uporabniška enota)

Prav tako na taktični ravni delujejo uporabniki oziroma enote SV, v katerih sta z vidika varnosti najpomembnejša vodja streljanja in varnostni nadzornik. Trenutno ni jasno predpisano, kdo sta lahko vodja streljanja in varnostni nadzornik, je pa opredeljeno v osnutku pravilnika. Usposabljanje ni zadostno. Pogosto vodje ne poznajo dovolj niti elaborata. V ta namen je treba jasno določiti pogoje za vodje streljanj in varnostne nadzornike ter razviti tečaje varnosti in preverjanja elaboratov streljšč. Z uvedbo zahtev iz pravilnika o varnosti na VVSP bomo to težavo rešili. Dodatno se je s prenovljenim elaboratom OSVAD delno rešila težava glede usposobljenosti vodij streljanj in varnostnih nadzornikov, saj je opredeljeno, da morajo v spletni učilnici opraviti tečaj. Po opravljenem tečaju lahko opravljajo svojo funkcijo leto dni. Opravljanje tečaja nadzira ESN, ki na terenu preveri, ali sta vodja streljanja in varnostni nadzornik opravila tečaj. Vodja streljanja je odgovoren za varno in učinkovito izvedbo aktivnosti ter spoštovanje pravil. Vodja mora poznati

vs a orožja in strelivo, za katerega je odgovoren med izvajanjem aktivnosti na VVSP. Varnostni nadzornik je usposobljen za orožje in strelivo, ki ga nadzira, ter pozna varnostne ukrepe. Ves čas je na usposabljanju in, če se zgodijo napake ali kršitve, takoj prekine aktivnost. Vodja streljanja in varnostni nadzornik v času izvajanja aktivnosti ne smeta opravljati nobenih drugih nalog (Navodilo, člen 39).

4 Usposabljanja iz varnosti na VVSP

Ugotovljeno je bilo, da pripadniki SV, ki delujejo na posamičnih VVSP, nimajo predpisanega formalnega usposabljanja za delovanje na tem področju. V formacijah ni določenega posebnega pogoja za zasedanje teh delovnih mest. S to težavo se je SV najprej srečala v času vzpostavitve ESN. Največje neskladje in tudi glavna težava je bilo usposabljanje, saj bi z njim pridobili vpogled v to, kaj enota potrebuje za svoje delovanje. Po sodelovanju na mednarodni konferenci s področja varnosti na VVSP je bilo ugotovljeno, da imajo Velika Britanija in Združene države Amerike formalizirano usposabljanje iz varnosti na VVSP. Na podlagi pridobljenih izkušenj bo treba tudi v SV formalizirati podobna usposabljanja in vsi, ki delajo na področju varnosti na VVSP, bodo morali opraviti tak tečaj. V novem pravilniku se bodo uvedli programi za usposabljanje iz varnosti na VVSP na štirih ravneh. Namen teh usposabljanj bo, da se uredi sistem varnosti na VVSP tako, da se usposobijo vsi, ki bodo delovali na VVSP, torej uporabniki in skrbniki.

4.1 Osnovno usposabljanje

Osnovno usposabljanje je namenjeno podajanju osnovnega znanja slušateljem Šole za častnike in podčastnike SV, in sicer stalni sestavi in pogodbeni rezervi, iz varnosti pri usposabljanju na VVSP. Temeljni cilj je omogočiti pridobitev ustreznega znanja, veščin in navad za varno izvajanje usposabljanja na VVSP. Slušatelji pridobijo splošne kompetence:

- razumejo Navodilo za streljanja v Slovenski vojski;
- razumejo Pravilnik za zagotavljanje varnosti na VVSP;
- razumejo pripravo osnovne nevarne cone;

- razumejo uporabo aplikacije UDIGISP;
- sposobnost uporabe znanja v praksi.

Poleg tega pridobijo posebno kompetenco:

- slušatelji znajo izvajati funkcije organov pri usposabljanju na VVSP.

4.2 Nadaljevalno usposabljanje

Nadaljevalno usposabljanje je namenjeno podajanju osnovnega znanja slušateljem štabnih tečajev (častniki in podčastniki) SV (stalni sestavi in pogodbeni rezervi) iz varnosti pri usposabljanju na VVSP in se izvede v okviru usposabljanja na štabnem tečaju za podčastnike in častnike. Zaželeno je, da imajo pripadniki opravljeno osnovno usposabljanje iz varnosti na VVSP. Temeljni cilj je omogočiti pridobitev ustreznega znanja, veščin in navad za varno izvajanje usposabljanja na VVSP. Slušatelji pridobijo splošne kompetence:

- dopolnijo razumevanje varnostnih določil pri usposabljanju;
- so zmožni pripraviti nevarne cone za izvedbo TVBS;
- sposobnost uporabe znanja v praksi;
- sposobnost dela v skupini.

Poleg tega pridobijo posebni kompetenci:

- znajo pripraviti in uporabiti dostopen material, opremo ter sredstva za varno izvedbo usposabljanja na VVSP z uporabo zahtevnih scenarijev usposabljanja.

4.3 Funkcijsko usposabljanje iz varnosti na VVSP

Funkcijsko usposabljanje iz varnosti na VVSP se izvaja za nosilce funkcij na VVSP in za podčastnike ali častnike za varnost oziroma načrtovalce v enotah. Usposabljanje je namenjeno podčastnikom in častnikom SV, ki bodo izvajali funkcije na VVSP ali načrtovali uporabo VVSP v enotah SV. Glavni cilj je omogočiti pridobitev ustreznega znanja, veščin in navad za načrtovanje varnega izvajanja usposabljanja na VVSP ter nadziranja izvajanja usposabljanja na VVSP. Slušatelji pridobijo splošne kompetence:

- poznavanje Pravilnika za zagotavljanje varnosti na VVSP;
- priprava različnih nevarnih con;
- uporaba aplikacije UDIGISP;
- poznavanje varnostnih določil pri usposabljanju,
- nadzor nad enotami, ki izvajajo usposabljanje na VVSP;
- sposobnost uporabe znanja v praksi.

Poleg tega pridobijo posebni kompetenci:

- zmožni so pomagati enotam, ki načrtujejo in izvajajo usposabljanje na VVSP;
- zmožni so izvajati nadzor nad enotami, ki izvajajo usposabljanje na VVSP.

4.4 Certifikacijsko usposabljanje iz varnosti na VVSP

Certifikacijsko usposabljanje je namenjeno za dolžnosti vodje streljanja in varnostnega nadzornika tako pri vajah streljanja kot manevrskih delovanjih. To usposabljanje zdaj poteka v e-učilnici na portalu CEI in je opredeljeno le za OSVAD. Vsak vodja streljanja in varnostni nadzornik ga morata opraviti ter ob nadzoru tudi predložiti potrdilo pripadniku ESN. Namen usposabljanja je zagotovitev poznavanja elaborata posameznega VVSP. Ugotovljeno je bilo, da so vodje streljanja slabo seznanjeni z elaboratom, kar je povzročalo zaplete med postavljanjem varovanja in pozneje med delovanjem enote na VVSP.

Dodatni ukrep je bil tudi, da se je novi elaborat objavil na intranetnem portalu SV. Velikokrat je bil naveden razlog, da niso mogli dobiti kopije elaborata, ker je v enoti le ena kopija. Tako ali podobno bo treba organizirati certifikacijsko usposabljanje za vse VVSP v Slovenski vojski.

5 Sklep

SV je s pridobitvijo nove regulative v obliki navodila in pravilnika pridobila zelo veliko, vendar je treba tisto, kar je napisano, prenesti v prakso.

Najpomembnejša je ustanovitev vseh organov in enot na vseh treh ravneh zagotavljanja varnosti na VVSP. Trenutno je edina vzpostavljena in delujoča

tretja, torej taktična raven, na kateri imamo ESN in uporabnika, čeprav je tudi na tej ravni treba vzpostaviti formalno izobraževanje za vse deležnike. Najbolj kritični sta prva in druga raven, ki je trenutno ni. Na prvi ravni deluje delovna skupina, ki pripravlja regulativo na področju varnosti in je podlaga bodočega strokovnega strelskega organa na ravni GŠSV. Najbolj kritično je na operativni ravni, na kateri bi morali ustanoviti enoto VVSP SV. Glavna težava zdaj je, da je treba prenoviti in posodobiti vse elaborate VVSP. To lahko naredi le enota VVSP SV. Zdaj, ko imamo nova navodilo in pravilnik, ne moremo vseh novosti vključiti v prakso. Ena izmed možnosti, ki jih imamo, je, da se ustanovi delovna skupina, ki bo najprej pripravila elaborate in tudi vzpostavila enoto VVSP SV.

Z vključitvijo pravil v delovanje enot SV in na VVSP bodo uporabniške enote lahko pridobile realnost usposabljanja, pri čemer varnost ne bo ogrožena, poleg tega nova pravila uvajajo nove nevarne cone, sodobno osnovane. Dodatna prednost je tudi uvajanje odstopanj, ki bodo omogočala dodatno izboljšanje realnosti pri usposabljanju. Ko bo SV dokončno vzpostavila vsa pravila in potrebne strukture, se bo glede varnosti na VVSP postavila ob bok sodobnim vojskam.

6 Literatura in viri

1. Navodilo za streljanja v Slovenski vojski, št. 603-92/2018-25, z dne 6. decembra 2018.
2. Navodilo za streljanje in vaje z MES SV, št. 604-52/2011-11, z dne 11. marca 2011.
3. Pravilnik za zagotavljanje varnosti na VVSP, MORS, št. 603-92/2018-27, z dne 5. aprila 2019.
4. Priročnik za izdelavo balistične varnostne ocene pri načrtovanju streljanj in vaj z MES SV, št. 603-88/2007-70, z dne 18. junija 2008.
5. SOP GŠSV št. 17-0010 Načrtovanje in varna uporaba VVSP, št. 804-42/2017-1, z dne 23. februarja 2017.
6. SOP za zagotavljanje varnosti na VVSP v odgovornosti EOSVAD SV Postojna ter organizacija in delovanje Enote za spremljanje in nadzor (osnutek).
7. Uredba o določitvi objektov in okolišev objektov, ki so posebnega pomena za obrambo, Uradni list RS, št. 7/99, 67/03 in 26/10.